

PROFIELKEUZE LEERJAAR 3

2023-2024

Voorwoord

Voor je ligt het profielkeuzeboekje.

In dit boekje vind je alles wat belangrijk is om te weten over de organisatie van de bovenbouw op onze school. Tijdens de mentorlessen zul je na de herfstvakantie aandacht besteden aan het onderwerp profielkeuze - wat zijn de profielen, wat past bij jou, welke vakken passen bij jouw vervolgstudie en -loopbaan? Uiteindelijk zul je in het voorjaar een profiel, met een bijbehorend vakkenpakket kiezen, waar je in leerjaar 4 mee aan de slag gaat. Dit boekje gaat in op de keuzemogelijkheden binnen onze school. Wil je meer weten over de toelatingseisen van de verschillende studierichtingen dan kun je het beste de websites van de verschillende universiteiten en HBO-instellingen raadplegen je kunt ook terecht op de sites van Qompas en TRJCT.

We wensen je veel succes met het maken van de juiste profielkeuze en uiteraard veel (leer)plezier in de bovenbouw van onze school.

Marike van Zessen, schooldecaan
Nelleke Wester, assistent-decaan in klas 3 en 4

Inleiding

Vanaf leerjaar 4 begin je aan de bovenbouw. Het belangrijkste verschil met de onderbouw is dat je, naast een aantal verplichte vakken in het gemeenschappelijke deel, zelf een vakkenpakket kan kiezen. Je bent hierin niet helemaal vrij. In de bovenbouw zijn de vakken namelijk geclusterd in vier verschillende profielen, die een grote rol spelen bij de totstandkoming van jouw vakkenpakket. Een profiel is een door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voorgeschreven verzameling van vakken. Je kunt kiezen uit de profielen natuur en techniek (N&T), natuur en gezondheid (N&G), economie en maatschappij (E&M) en cultuur en maatschappij (C&M).

De profielen

In principe ben je vrij om een bepaald profiel te kiezen. Het profielkeuzetraject en de gesprekken die je voert met je mentor en je ouders en anderen over jouw loopbaan (zowel school als studie als eventueel werk), helpen je om te bepalen welke vakken bij jou passen. Het advies van je docenten bij de verschillende vakken scherpt je keuze nog eens aan.

Binnen het profiel dat je kiest is er een gemeenschappelijk deel, een profieldeel en een vrij deel. De vakken van het gemeenschappelijk deel en het profieldeel zijn verplicht. Het vrije deel vul je met vakken die jouw pakket helemaal van jou maken. Je profielvakken volg je in clusterverband en dus niet in je stamklas. Je neemt niet helemaal afscheid van je stamklas; de vakken uit het gemeenschappelijk deel (in leerjaar 4: Ne, En, Ges, L.O.) volg je in stamklasverband.

Uiteindelijk werk je bij ons op school natuurlijk toe naar je diploma. Op dit diploma staan minimaal 9 eindcijfers: Nederlands, Engels, een klassieke taal, drie verplichte profielvakken (bij C&M zijn dit er twee), een profielkeuzevak (bij C&M zijn dit er twee), een keuze-examenvak en het zogenaamde combinatiecijfer (dit is het gemiddelde eindcijfer van de vakken algemene natuurwetenschappen (ANW), maatschappijleer (maat) en het profielwerkstuk).

Heb je in meer vakken examen gedaan dan staan die natuurlijk ook op je diploma.

Wellicht duizelt het je nu enigszins. In de onderstaande tabellen en de bijbehorende toelichtingen wordt waarschijnlijk veel duidelijker wat je nu allemaal wel en niet kunt kiezen.

Op blz. 11 e.v. vind je informatie over de regeling voor het kiezen van extra vakken, de mogelijkheden om extra diploma's te halen bij Engels en Frans en de verschillende soorten wiskunde.

In het voorjaar zullen de docenten tijdens de les meer informatie geven over het programma in de bovenbouw. Voor de vakken die niet tijdens het derde leerjaar worden gegeven worden voorlichtingsrondes georganiseerd.

Profielschema leerjaar 4

C&M	E&M	N&G	N&T
Nederlands	Nederlands	Nederlands	Nederlands
Engels	Engels	Engels	Engels
Grieks of Latijn	Grieks of Latijn	Grieks of Latijn	Grieks of Latijn
Wiskunde (ABC)	Wiskunde (AB)	Wiskunde (AB)	Wiskunde (B)
ANW	ANW	ANW	ANW
LO	LO	LO	LO
Geschiedenis	Geschiedenis	Geschiedenis	Geschiedenis
Aardrijkskunde of economie	Economie	Biologie	Natuurkunde
FA of DU of SP of FI of KUBV of KUDR	AK of beco of FA of DU of SP	Scheikunde	Scheikunde
		Natuurkunde of aardrijkskunde	Biologie
Elk ander vak	Elk ander vak	Elk ander vak	Elk ander vak
Extra examenvak	Extra examenvak	Extra examenvak	Extra examenvak
Gemeenschappelijk deel: verplichte vakken voor iedereen			
Profieldeel: vakken behorend bij het gekozen profiel			
Vrij deel: 1 verplicht vak naar keuze			
Extra, optioneel examenvak: 1 niet verplicht vak naar keuze			

Profielschema jaar 5 en 6

C&M	E&M	N&G	N&T
Nederlands	Nederlands	Nederlands	Nederlands
Engels	Engels	Engels	Engels
Grieks of Latijn (incl. AC)	Grieks of Latijn (incl. AC)	Grieks of Latijn (incl. AC)	Grieks of Latijn (incl. AC)
Wiskunde (ABC)	Wiskunde (AB)	Wiskunde (AB)	Wiskunde (B)
Combinatiecijfer (ANW & Maatschappijleer & PWS)	Combinatiecijfer (ANW & Maatschappijleer & PWS)	Combinatiecijfer (ANW & Maatschappijleer & PWS)	Combinatiecijfer (ANW & Maatschappijleer & PWS)
LO	LO	LO	LO
Geschiedenis	Geschiedenis	Biologie	Natuurkunde
Aardrijkskunde of economie	Economie	Scheikunde	Scheikunde
FA of DU of SP of FI of KUBV of KUDR	AK of beco of FA of DU of SP	Natuurkunde of aardrijkskunde	Biologie of wiskunde D
Elk ander vak	Elk ander vak	Elk ander vak	Elk ander vak
Extra examenvak	Extra examenvak	Extra examenvak	Extra examenvak
Gemeenschappelijk deel: verplichte vakken voor iedereen			
Profieldeel: vakken behorend bij het gekozen profiel			
Vrij deel: 1 verplicht vak naar keuze			
Extra, optioneel examenvak: 1 niet verplicht vak naar keuze			

Het gemeenschappelijk deel, overzicht

vak	totaal aantal lesuren	lesuren klas 4	lesuren klas 5	lesuren klas 6
Ne	9	3	3	3
En	7	2	3	3
La	11	3	4	4
Gr	11	3	4	4
Ac	2	-	2	-
Maat	2	-	2	-
ANW	2	2	-	-
LO	5	2	2	1
Ges	2	2		

De vakken, die in het gemeenschappelijke deel zitten, zijn Nederlands, Engels, Latijn of Grieks, Maatschappijleer, Algemene Natuurwetenschappen en Lichamelijke Opvoeding. Antieke cultuur (Ac) is een onderdeel van Grieks en Latijn, maar wordt apart ingeroosterd. De cijfers van Ac tellen mee bij de Klassieke Taal.

In klas vier is geschiedenis voor alle leerlingen verplicht.

Profiel Natuur en Techniek, overzicht

profielvakken	Totaal aantal lesuren	Lesuren klas 4	Lesuren klas 5	Lesuren klas 6
Wiskunde B	11	3	4	4
Natuurkunde	9	3	3	3
Scheikunde	8	3	2	3
profielkeuzevak				
biologie	9	3	3	3
Wiskunde D*	6		2	3
Keuze examenvak **				
Totaal				

* Wiskunde D is een vak dat je kunt volgen/ kiezen in klas 5. Iedereen die een profiel N&T kiest, moet in klas 4 dus biologie kiezen.

** Het keuze-examenvak mag elk profielvak of profielkeuzevak uit het totale vakkenaanbod van school zijn (uiteraard niet je eigen profielvakken en ook niet wiskunde A/C). Het aantal lesuren van deze vakken kan verschillen, dus die uren moet je nadat je een keuze gemaakt hebt, toevoegen.

Je kunt bijvoorbeeld een tweede klassieke taal kiezen, een moderne vreemde taal, economie, filosofie, kunstvak, etc.

Welk type leerling kiest Natuur & Techniek?

Leerlingen die zich niet laten afschrikken door ingewikkelde berekeningen, leerlingen die graag abstract denken, leerlingen die oplossingen willen bedenken voor ingewikkelde technische problemen, leerlingen die goed zijn in de bètavakken, leerlingen die graag ontwerpen en bouwen.

Profiel Natuur en Gezondheid, overzicht

profielvakken	Totaal aantal lesuren	Lesuren klas 4	Lesuren klas 5	Lesuren klas 6
Wiskunde A of B*	10/11	3	4	3/4
Biologie	9	3	3	3
Scheikunde	8	3	2	3
Profielkeuze vak				
Aardrijkskunde	7	2	2	3
Natuurkunde	9	3	3	3
Keuze examenvak**				
Totaal				

* Wiskunde A is verplicht in het profiel N&G. Maar wiskunde A mag ingewisseld worden voor wiskunde B. Wiskunde B is abstracter en meer geschikt voor echte bètastudies of technische studies.

** Het keuze examenvak mag elk profielvak of profielkeuzevak uit het totale vakkenaanbod van de school zijn (uiteraard niet je eigen profielvakken en ook niet wiskunde C). Het aantal lesuren van deze vakken kan verschillen, dus die uren moet je nadat je een keuze gemaakt hebt, toevoegen. Zo kun je bijvoorbeeld een tweede klassieke taal kiezen, een moderne vreemde taal, economie, filosofie, kunstvak, etc.

Welke type leerling kiest Natuur & Gezondheid?

Leerlingen die betrokken zijn bij gezondheid, gezonde voeding, milieu en milieuproblemen, natuur, leerlingen die bij willen dragen aan het genezen van mensen, aan het oplossen van de voedselproblematiek, leerlingen die de aarde willen redden, ontwikkelingslanden willen helpen, leerlingen die proefjes doen leuk vinden, leerlingen die de bètavakken leuk vinden.

Profiel Economie en Maatschappij, overzicht

Profielvakken	Totaal aantal lesuren	Lesuren klas vier	Lesuren klas vijf	Lesuren klas zes
Wiskunde A of B*	10/11	3	4	3/4
Geschiedenis	9	3	3	3
Economie	9	3	3	3
Profielkeuzevak				
Aardrijkskunde	7	2	2	3
Frans/Duits/Spaans	9	3	3	3
bedrijfseconomie	8	2	3	3
Keuze examenvak**				
Totaal				

* Wiskunde A is verplicht in het profiel E&M. Maar wiskunde A mag ingewisseld worden voor wiskunde B. Wiskunde B is abstracter en iets meer geschikt voor echte bètastudies of technische studies. Sommige economische studies hebben een grote voorkeur voor wiskunde B.

** Het keuze-examenvak mag elk profielvak of profielkeuzevak uit het totale vakkenaanbod van de school zijn (uiteraard niet je eigen profielvakken en niet wiskunde C). Het aantal lesuren van deze vakken kan verschillen, dus die uren moet je nadat je een keuze gemaakt hebt, toevoegen. Zo kun je bijvoorbeeld een tweede klassieke taal kiezen, een moderne vreemde taal, scheikunde, filosofie, kunstvak, etc.

Welk type leerling kiest Economie & Maatschappij?

Leerlingen die de beursnoteringen volgen, leerlingen die interesse hebben in het bedrijfsleven, leerlingen die graag met getallen werken, leerlingen die niet bang zijn voor rekenmodellen, leerlingen die meer willen weten van een verenigd Europa, leerlingen die het overheidsbeleid kritisch bekijken, maar ook bijvoorbeeld leerlingen die belangstelling hebben voor geschiedenis of politiek.

Profiel Cultuur en Maatschappij, overzicht

Profielvakken	Totaal aantal lesuren	Lesuren klas vier	Lesuren klas 5	Lesuren klas 6
Wiskunde C*	9	3	3	3
Geschiedenis	9	3	3	3
Profielkeuzevak**				
Aardrijkskunde m	7	2	2	3
Economie m	9	3	3	3
Kunstvak drama c	9	2	3	4
Kunstvak beeld c	9	2	3	4
Filosofie c	8	3	3	3
Frans c	9	3	3	3
Spaans c	9	3	3	3
Duits c	9	3	3	3
Klassieke taal c	11	3	4	4
Keuze examenvak****				
Totaal				

* Wiskunde C mag vervangen worden door wiskunde A of wiskunde B. Kijk voor het aantal lesuren bij de andere profielen.

** Leerlingen die profiel C&M kiezen, moeten bij de profielkeuzevakken 1 vak uit de maatschappijvakken kiezen (zie aanduiding "m" in de tabel) en 1 vak uit de cultuurvakken (aanduiding "c" in de tabel)

**** Het keuze-examenvak mag elk profielvak of profielkeuzevak uit het totale vakkenaanbod van de school zijn (uiteraard niet je eigen profielvakken). Het aantal lesuren van deze vakken kan verschillen, dus die uren moet je nadat je een keuze gemaakt hebt, toevoegen. Zo kun je bijvoorbeeld een tweede klassieke taal kiezen, een moderne vreemde taal, biologie, filosofie, een tweede kunstvak, etc.

Welk type leerling kiest Cultuur & Maatschappij?

Leerlingen die een brede belangstelling hebben voor de mens en de maatschappij, leerlingen die zichzelf zien als hulpverleners, leerlingen die graag lezen, die creatief zijn, leerlingen die juist niet zo van getallen houden, leerlingen die het leuk vinden vreemde talen te spreken, leerlingen die van kunst houden.

Extra vakken

Het CGU biedt je de gelegenheid ook extra vakken te kiezen. Extra zijn vakken bovenop de vakken die je “verplicht” moet kiezen. Eén extra vak is altijd toegestaan en wordt gewoon opgenomen in je rooster. Een tweede of eventueel derde extra vak kun je alleen volgen als er plaats is in de clustergroep en als het past in je rooster. Leerlingen die in leerjaar 3 zeer goede cijfers hebben behaald en die aangetoond hebben dat zij zelfstandig kunnen werken, kunnen bij hun mentor een verzoek indienen om een vak (gedeeltelijk) buiten het rooster te volgen. De mentor en de vakdocent zullen dan een advies geven aan de conrector die hierover vervolgens beslist.

Cambridge Engels, DELF Frans, DELE Spaans

Bij het vak Engels wordt in leerjaar 5 en 6 het zgn. Cambridgeprogramma geïntegreerd in het reguliere programma. Leerlingen die dat willen kunnen in leerjaar 5 en/of 6 een examen doen om het Cambridge English: Advanced (CAE) of het Cambridge Proficiency in English (CPE) certificaat te behalen. Aan deze examens zijn extra kosten verbonden.

Bij het vak Frans wordt in leerjaar 5 het zgn.DELF programma (Diplome d’Etudes en Langue Française) in de reguliere lessen geïntegreerd. Leerlingen die dat willen kunnen in leerjaar 5 voor het DELF diploma B1 examen doen. In leerjaar 6 kunnen leerlingen vervolgens opgaan voor niveau B2. Het DELF-programma is vergelijkbaar met de Cambridge Certificaten voor Engels en sluit aan bij taalniveaus die binnen Europa zijn vastgesteld. (Europese referentiekader).

Voor het vak Spaans kunnen leerlingen zich aanmelden voor de opleiding DELE. De DELE diploma’s zijn de officiële diploma’s met een internationaal karakter die de kennis en beheersing van de Spaanse taal bewijzen.

Wiskunde

Op het VWO worden vier soorten wiskunde aangeboden: wiskunde A, B, C en D. In de tabel hieronder kan je lezen welke soorten wiskunde in welke profielen gekozen kunnen worden.

CM-profiel	EM-profiel	NG-profiel	NT-profiel
Wiskunde C is verplicht	Wiskunde A is verplicht	Wiskunde A is verplicht	Wiskunde B is verplicht
Mag je vervangen door wiskunde A of B.	Mag je vervangen door wiskunde B	Mag je vervangen door wiskunde B	

Waarom wiskunde?

Uit het feit dat wiskunde in elk profiel een plaats heeft, kun je afleiden dat wiskunde voor iedereen belangrijk is. Wiskunde kom je overal tegen: grafieken in kranten en tijdschriften, wiskundige formules in theorieën en modellen die het economische gedrag van mensen weergeven, statistische gegevens in de medische richting of in de sociale wetenschappen, allerlei berekeningen in technische beroepen. Je ziet wel: elke richting gebruikt andere wiskunde, vandaar dat elk profiel zijn eigen wiskunde heeft.

Wiskunde C is gekoppeld aan het CM-profiel. Kansrekening is ene onderdeel van wiskunde C. Telproblemen en statistiek komen langs. Verder leer je omgaan met tabellen, verschillende soorten grafieken en formules. De opgaven die we behandelen zijn vaak situaties en problemen uit de praktijk. Belangrijk bij wiskunde C is dat je problemen uit de praktijk leert vertalen naar wiskunde. Wiskunde C is wiskunde die wordt toegepast in allerlei praktische situaties. Let op: als je een CM-profiel kiest kan het zijn dat wiskunde A of B belangrijk zijn voor je vervolgopleiding.

Wiskunde A is bestemd voor de EM- en NG-profielen. Kansrekening, telproblemen en statistiek vormen een belangrijk deel van wiskunde A. Verder leer je uitgebreid omgaan met tabellen, verschillende soorten grafieken en formules. In vergelijking met wiskunde C krijg je meer onderwerpen en moeilijker problemen op te lossen. De opgaven die we behandelen zijn vaak situaties en problemen uit de praktijk, je krijgt opgaven die ook bij het vak economie behandeld worden. Wiskunde A omvat vrijwel alle stof van wiskunde C.

Wiskunde B is bestemd voor het NT-profiel. Er wordt veel gewerkt met formules, grafieken en er wordt veel in gerekend. Meetkunde vormt een belangrijk onderdeel. De opgaven die we behandelen zijn situaties en problemen uit de praktijk, maar vaak gaan de opgaven over formules en grafieken zonder dat die grafieken en formules een praktische betekenis hebben. Bij wiskunde B leer je abstracte problemen op te lossen met uiteenlopende wiskundige technieken. Het zijn vaak ingewikkelde "puzzels" waarin gerekend moet worden. Voor wiskunde B is het dan ook niet alleen van belang dat je wiskunde leuk vindt, maar ook dat je puzzelen leuk vindt, dat je tijd aan het vak wilt besteden en dat je doorzettingsvermogen hebt. Als je wiskunde B

kiest dan zal je in klas 3 al goede resultaten moeten behalen voor wiskunde. En zoals eerder gezegd: je zult wiskunde bovendien leuk moeten vinden.

In het NT-profiel wiskunde B is verplicht. Bij het EM- en NG-profiel kan je kiezen uit wiskunde A en wiskunde B. Let op: er zijn vervolgopleidingen waar je méér hebt aan wiskunde B dan aan wiskunde A, dat blijkt meestal uit de verplichting om examen gedaan te hebben in wiskunde B. Omgekeerd zijn er ook studies waarvoor wiskunde A juist handiger is.

Wiskunde D is een profielkeuzevak. Alleen als je het NT-profiel hebt kan je wiskunde D als profielkeuzevak kiezen. In de andere profielen kun je wiskunde D kiezen als keuze-examenvak, als je tenminste ook wiskunde B doet. De lessen voor wiskunde D starten in klas 5. Als je wiskunde D kiest moet je goed zijn in wiskunde, maar vooral moet je wiskunde een leuk vak vinden. Je krijgt andere onderwerpen dan bij wiskunde B en je gaat dieper in op onderwerpen die je ook bij wiskunde B al hebt gehad. Je krijgt een goed inzicht in de rol van wiskunde in technologie en wetenschap. Wiskunde D is geen toelatingseis voor vervolgopleidingen. Maar we verwachten dat leerlingen die wiskunde D gevolgd hebben hier voordeel van hebben als ze een exacte studie gaan doen. Wiskunde D wordt afgesloten met een Schoolexamen, dus niet met een landelijk centraal examen.

Klad om te gebruiken bij de profielkeuze

datum

Gemeenschappelijk deel vakken en lesuren klas 4		
Vak	uur	opmerking
Nederlands	3	
Engels	2	
Latijn of Grieks	3	
ANW	2	
LO	2	
Profielvakken		
Profielkeuze vak		
Keuze examenvak		
Extra vak(ken)		
Totaal		

Voorafgaand aan de voorlopige en definitieve keuze, besteed je in mentorlessen veel aandacht aan de profielkeuze. Je kunt met je vragen altijd terecht bij je mentor, maar ook kun je een afspraak maken met de decaan. Je kunt een mailtje sturen naar m.van.zessen@cgu.nl met je vraag of het verzoek om een afspraak te maken.